

(POLLOCK) weerklint het woord van de Zweed A. WALLGREN, een der beste kenners van CALMETTE's vaccine, ten gunste van „eine allgemeine BCG-Vaccination von Tuberkulin-negativen Schulkindern im Pubertätsalter” (1957).

Literatuur: GRIFFITHS, M. I. en W. GAISFORD (1956) *Brit. med. J.* II, 565. — POLLOCK, T. M. (1957) *Brit. med. J.* II, 20. — WALLGREN, A. (1957) *Schweiz. med. Wschr.* 87, 227.

J. J. VAN LOGHEM Sr.

VRAAG EN ANTWOORD

(De beantwoording van de in deze rubriek gestelde vragen berust op gegevens door deskundigen verstrekt; de verantwoordelijkheid der Redactie bepaalt zich tot de keuze der raadgevers.)

„DOPING” BIJ SPORT EN EXAMENS

Vraag No. 71. Welke geneesmiddelen kan men zonder bezwaar geven aan jeugdige beoefenaars der sport, ten einde hun prestatie bij wedstrijd te verhogen? Bewerken deze geneesmiddelen ook vermeerderde hersenfunctie bij examens?

Antwoord. In de paardesport wordt het als bedrog beschouwd wanneer de eigenaar zijn paard „doping” doet ondergaan. Terecht, aangezien het fokresultaat wordt geflatteerd, dus onjuist weergegeven, indien de „doping” doeltreffend is.

Het schijnt een actuele vraag te worden, of men mensen wel aan „doping” mag onderwerpen. Voor de voorstanders geldt blijkbaar het winnen van een medaille zwaarder dan het „bedrog”, waardoor een onjuiste indruk wordt gegeven van wat met training en doorzettingsvermogen door een mens kan worden bereikt. Als de „doping” van een mens succes zou hebben, zouden de medailles in het vervolg aan de farmacologische laboratoria dienen te worden uitgereikt.

Van sportief standpunt gezien is het gelukkig, dat pharmaca slechts weinig invloed op het prestatievermogen van de mens hebben wat lichamelijk *withoudingsvermogen* betreft. De onaangename sensaties worden echter minder gevoeld, en daardoor kan de sportbeoefenaar wel iets langer doorgaan — reden waarom deze stoffen in de oorlog soms zijn gebruikt — maar men moet daarbij zeer vele onaangename bijwerkingen op de koop toe nemen.

Het lijkt misdadig tegen de mensheid om „à la guerre comme à la guerre” aan te vullen met „au sport comme au sport”.

Wat de psychische functies betreft, kan, voornamelijk bij vermoeide mensen, de kwaliteit van zeer eenvoudig werk worden verbeterd door stimulantia (bv. koffie). Hoe hoger de vereiste prestatie ligt, des te geringer is het effect. Vele examens zijn bedorven door het gebruik van stimulantia of sedativa.

Literatuur: BIJLSMA, U. G. (1955) *Arts en Auto*, sept.

MELK BIJ ASTMATISCHE KINDEREN

Vraag No. 72. Welke invloed heeft melk op het astmatische kind? Bevindt de zg. melkfactor zich in het melkvet, zodat men karnemelk vrij kan laten gebruiken? En hoe staat het met yoghurt?

Antwoord. Eén der redenen waarom men vroeger overmatig melk-gebruik voor astmatische kinderen heeft ontraden, was het verband dat men destijds veronderstelde tussen de exsudatieve diathese van Czerny en kinderastma. Infecties van de bovenste luchtwegen, bevorderd door de vatbaarheid van het „exsudatieve” slijmvlies, zouden de naaste oorzaak van het astma zijn.

Deze eenvoudige gedachtengang wordt tegenwoordig niet algemeen meer gevolgd (GROEN e.a. 1957), maar men kan zich toch wel voorstellen dat onthouding van melk bij sterk exsudatieve kinderen kan bijdragen tot verminderde vatbaarheid der slijmvliezen en aldus indirect de behandeling van het astma met bacteriële vaccins, waarmede kinderartsen successen hebben geboekt, kan steunen.

Een tweede motief voor het schrappen van de melk uit het menu zou kunnen zijn een eventuele overgevoeligheid voor dit voedingsmiddel. Ook hiervan moet men zich geen overdreven voorstellingen maken. In een grafiek van GAY (1946) vindt men een vergelijking van de huidreacties op allergenen bij 40 personen met een „allergische” anamnese (hierbij ontbraken echter astma en hooikoorts) en 110 personen met een in dit opzicht negatieve voorgeschiedenis. De twee curven lopen vrijwel parallel. De laagste percentages worden ingenomen door ei en melk, de hoogste door kreeft (30) en paardehaar (40). Van de gezonde personen reageerden 2½ pct, op melk van de personen met een „allergische” anamnese 8 pct.

De kansen op succes door onthouding van melk rusten, theoretisch bezien, dus op een smalle basis. De praktische ervaring schijnt hiermede in overeenstemming te zijn.

Literatuur: GAY (1946) *Diagnosis and treatment of bronchial asthma*, bl. 121. — GROEN, J. e.a. (1957) *Ned. Geneesk.* 110, 114.

INGEZONDEN

BEHANDELING VAN ASFYXIE BIJ PASGEBORENEN

Naar aanleiding van uw antwoord op vraag No. 48 herinnerde ik mij een artikel van RICKARDS waarin hij een modificatie van de wipmethode voor kunstmatige ademhaling (zoals onder punt 2 door U genoemd) beschrijft. Hierbij laat men het kind „rijden” op de arm, terwijl men met de middelvinger in de mond van het kind de tong omlaag drukt om een vrije luchtweg te houden. Het hoofdje wordt door de duim en vingers zijdelings gesteund en men beweegt nu de onderarm, met kind en al, op en neer met de elleboog als draaipunt, ongeveer over een hoek van 90°.

Aan beide behandelingseisen, nl. het vrijmaken van de luchtweg en het expireren met het hoofd op het laagste punt, wordt voldaan, terwijl men bovendien nog een hand vrij heeft voor eventuele zuurstoftoediening door een open kapje voor het gezicht te houden.

Deze methode is ook bij oudere zuigelingen en jonge kleuters toe te passen.

Wij leerden overigens als co-assistent te Groningen de methode die ook in het nieuwe *Leerboek der verloskunde* wordt beschreven. Hierbij wordt het kind in een warm badje gehouden met de rug op de handpalmen en de duimen over de schouders op de thorax, het hoofdje rustend op de polsen.

Door de vingers te buigen brengt men de rug in kyfose, waarbij druk van de duimen op de thorax de expiratie bevordert. Door ontspanning van de vingers valt de rug in lordose en een inspiratie is het gevolg. Men laat dan een helper zuurstof door een open kapje toedienen.

Literatuur: Vraag 48 (1957) *Ned. T. Geneesk.* 101, 1360. — RICKARDS (1955) *J. Amer. med. Ass.* 159, 754. — *Leerboek der verloskunde*, onder redactie van Prof. Dr. A. HOLMER, bl. 266.

Huis ter Heide, 26 juli 1957

T. L. MELLEMA

Om volledig te zijn zouden nog zeer vele methoden van kunstmatige ademhaling bij pasgeborenen moeten worden genoemd. Onze bedoeling was echter: 1. erop te wijzen dat de indicatie tot kunstmatige ademhaling over het algemeen veel te vroeg en te dikwijls wordt gesteld, 2. de zachtzinnigste methoden als de beste aan te geven.

Wij menen de beide door collega MELLEMA genoemde methoden — bij zeer voorzichtige toepassing ongetwijfeld bruikbaar — daarom toch te moeten achterstellen bij de door ons genoemde.

• Amsterdam, 15 augustus 1957

G. J. KLOOSTERMAN

BOEKAANKONDIGINGEN

W. STEPP, J. KÜHNAU en H. SCHROEDER, *Die Vitamine und ihre klinische Anwendung*. Deel II. 7e druk. 439 bl. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1957. Prijs: ingen. DM. 56; geb. DM. 59,40.

Het eerste deel van het werk van STEPP c.s. verscheen in 1952. In het tweede deel worden uit de B-groep nog inosiet en vitamine B₁₂ besproken. Verder vindt men uitvoerige hoofdstukken over vitamine-C, -D en -K en over een aantal vitamines waarvan het nut voor de mens nog niet geheel vaststaat en die worden aangeduid met de letters E, P, T en F. Daarna volgen nog een reeks aanvullingen die op recente onderzoeken betrekking hebben.

Voor hen die een volledig overzicht wensen van wat er heden over de vitamines bekend is, is dit een voortreffelijk boek.

C. L. DE JONGH

W. R. O. GOSLINGS, *Enkele beschouwingen over verleden, heden en toekomst der infectieziekten*. Openbare les Leiden, 21 mei 1957. 35 bl. H. E. Stenfert Kroese N.V., Leiden 1957. Prijs: ingen. f 1,50.

De rede van Dr. GOSLINGS is prettig te lezen en geeft ons een fraai overzicht van de infectieziekten in de loop der jaren. De geografische zijde van het probleem wordt niet aangeroerd. Toch is deze ook van belang in verband met de stormachtig toenemende betekenis van de communicatie, zowel wat de mogelijkheden daartoe betreft, alsmede de neiging van de mens om zijn lokale isolement te verbreken.

De schrijver heeft zich in hoofdzaak bepaald tot datgene wat de therapie ons in vroegere jaren bood en het vele dat de latere jaren ons hebben gebracht. Daarbij wil ik op één punt de aandacht vestigen. De meeste patiënten met infectieziekten overlijden aan het insufficiënt worden van de perifere circulatie. De daling van de sterfte aan infectieziekten is dan ook niet alleen het resultaat van de moderne, specifieke, anti-bacteriële therapie, maar tevens van het vroegtijdig behandelen van een mogelijke vaatcollaps. Maar ook de eigen verdediging van het lichaam door het vormen van afweerstoffen is mede afhankelijk van de toestand van de perifere circulatie en het hiervan afhankelijke milieu intérieur. Dit geldt eveneens voor het resultaat van de toediening van medicamenten, hetzij oude of moderne. Een

beschouwing van het verleden, het heden en de toekomst der infectieziekten op deze basis zou zeer nuttig zijn. Maar afgezien van deze opmerkingen, is het lezen van dit geschrift zeer stimulerend.

C. D. DE LANGEN

F. KUHLMANN, *Durchleuchtungs- und Aufnahmetechnik*. Eine Anleitung zur Röntgenuntersuchung der inneren Organe. 4e druk. 174 bl., 148 fig. Urban & Schwarzenberg, München enz. 1957. Prijs: gekart. DM. 13,60.

Ruim vier jaren na het verschijnen van de derde druk van KUHLMANN'S voortreffelijke boekje volgt nu de geheel omgewerkte en vrij sterk uitgebreide vierde. De schrijver is erin geslaagd de grote waarde van een goede doorlichtingstechniek aan te tonen, en heeft bovendien zijn lezers weten te overtuigen van het grote nut van de röntgenoscopie bij een op het doel gerichte röntgenografie. In dit verband juich ik het toe dat de auteur de doorlichting ook bij het onderzoek der urinewegen inschakelt. Wat ik echter in zijn boekje heb gemist, is een bespreking van datgene wat bij de doorlichting niet kan worden waargenomen. Vooral bij de doorlichting van de thorax is het toch zo noodzakelijk, dat de onderzoeker weet waar de grenzen van de methode liggen.

Ik kan de bestudering van dit werkje warm aanbevelen, vooral aan hen, die zich met röntgenonderzoek bezighouden zonder daarvoor een volledige opleiding te hebben genoten.

H. E. A. FERMIN

P. DE GRACIANSKY en S. BOULLE, *Atlas der Dermatologie*. Duitse bewerking door EVA GOTTRON. 11e aflevering. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, in samenwerking met Librairie Maloine, Parijs z.j. Prijs: losbladig DM. 33.

Het verschijnen van de 11e aflevering verschaft de intekenaars op het prachtwerk van DE GRACIANSKY en BOULLE weer het genoegen, een reeks prachtige platen in de ringbanden te kunnen schikken. Met ongeduld wacht men op completering van dit werk dat geen dermatoloog zal willen missen.

J. R. PRAKKEN

J. P. GREENHILL, *Surgical gynecology*. A handbook of operative surgery. Including important obstetric operations. 2e druk. 377 bl., 107 fig. The Year Book Publishers, Inc., Chicago 1957.

Het aantal operaties, dat in de tweede druk van GREENHILL'S atlas wordt beschreven, is uitgebreid. Het zeer goede hoofdstuk over pre- en post-operatieve zorg en over complicaties na de operatie is bijgewerkt. Het boek is geschikt voor een snelle oriëntatie over gynaecologische ingrepen.

W. P. PLATE

Expert committee on addiction-producing drugs. Seventh Report. (World Health Organization, Technical report series, 1957, No. 116). 15 bl. Genève 1957. Prijs: ingen. 1 Zw. fr. (1 sh. 9 d. of \$ 0,30; ook in het Frans en Spaans verkrijgbaar).

Het comité van deskundigen op het gebied van de geneesmiddelen die tot verslaving aanleiding kunnen geven, heeft in haar zitting van oktober 1956 weer verschillende medicamenten onder de loep genomen. Het zijn morfine en zijn derivaten, die in telkens gewijzigde chemische samenstelling op de markt komen, de barbituurzuurverbindingen, de amfetaminen en nog andere. Van deze laatste vragen wij speciale aandacht voor de „tranquillizers” en „ataraxics” die thans zoveel worden gebruikt. „The Committee believed